

## **De invloed van COVID-19 en de daaraan gekoppelde maatregelen op de draagkracht en draaglast van ouders bij het opvoeden en opgroeien van kinderen.**

### **Doel van deze handreiking:**

Tijdens deze COVID-19 crisissituatie komen vele reguliere contactmomenten te vervallen of worden anders ingevuld (telefonisch versus face-to-face). Tegelijkertijd wordt het steeds duidelijker dat de druk op gezinnen door de geldende, beperkende maatregelen groter wordt. De zorg om kwetsbare kinderen wordt alom gedeeld. *Echter hoe bepalen we in de huidige situatie wie die kwetsbare kinderen op dit moment zijn?*

Het doel is om op een wetenschappelijk onderbouwde manier een inschatting te maken van welke kinderen en gezinnen het meest kwetsbaar zijn en de zorg vanuit de JGZ op deze doelgroep af te stemmen. In deze handreiking delen we onze positieve ervaringen met de nieuw ontwikkelde Balansmeter en beschrijven we hoe deze in te zetten voor JGZ contactmomenten. De Balansmeter is een korte vragenlijst die snel inzicht geeft in hoe ouders van kinderen hun eigen draagkracht en draaglast beoordelen. De Balansmeter omvat 8 vragen en kan op 2 minuten ingevuld worden.

### **Uitvoerende discipline:**

Jeugdverpleegkundige, mogelijk in afstemming met jeugdarts en ondersteuning van planners cq functioneel beheer digitaal dossier.

### **Randvoorwaarden:**

Aanwezigheid van link naar vragenlijst 'Balansmeter voor ouders'.

De Balansmeter is een korte zelfrapportagevragenlijst voor ouders om hun eigen draagkracht en draaglast te beoordelen. Wanneer een organisatie heeft aangegeven met deze werkwijze aan de slag te willen, ontvangen zij een voor de organisatie specifieke link.

### **Werkwijze:**

#### 1. Vorbereiding

- a. Opvragen van een lijst van alle kinderen per jeugdverpleegkundige/per wijk/per school/per werkgebied organisatie. Filter bij meerdere kinderen in één gezin het oudste bij de JGZ in zorg zijnde kind.
- b. Contactgegevens uit het dossier halen

- c. Email of brief met begeleidende informatiebrief (voorbeeld in bijlage) naar ouders sturen waarin de link naar Balansmeter en een uniek kindnummer worden ingevoegd. Elk kind krijgt een unieke code (suggestie kies hiervoor het dossiernummer) zodat zonder NAW gegevens de door de ouder ingevulde Balansmeter terug gekoppeld kan worden aan het desbetreffende kinddossier.

## 2. Invullen vragenlijst door ouder(s)

Ouder ziet onderstaande vragenlijst via de bijgestuurde link, vult deze in. Als ook de in de brief ingevoegde unieke code.

Unieke code  
(zie brief)

### Balansmeter voor Ouders

Opvoeden en opgroeien van kinderen gaat de ene dag makkelijk, op andere dagen lastiger. Alles in je omgeving heeft invloed op hoe makkelijk of moeilijk opvoeden en opgroeien van je kind/kinderen gaat. Kijk terug naar de afgelopen maand. Geef bij iedere vraag je mening door de balans te verschuiven op de lijn. Er zijn geen goede of foute antwoorden - het gaat om jouw mening.

1. Hoeveel ervaring heb je met opvoeden?

Weinig

Veel

●
2. Hoeveel steun of hulp krijg je van anderen (partner, familie, vrienden, buren)?

Weinig

Veel

●
3. Zijn jij en je partner (mede-opvoeder) het eens over de aanpak van de opvoeding?

Ik heb geen partner

Bijna nooit

Bijna altijd

●
4. Spelen in je gezin zaken waardoor opvoeden lastig is?  
*Denk aan ziekte, ruzie, scheiding, werkloos, schulden.*

Weinig

Veel

●
5. Lukt het je om veranderingen en plotselinge gebeurtenissen op te vangen?  
*Allerlei gebeurtenissen, klein en groot.*

Moeilijk

Makkelijk

●
6. Heeft het opvoeden en opgroeien van je kind(eren) invloed op je stemming?

Negatieve invloed  
(frustratie, teleurstelling)

Wisselend

Positieve invloed  
(vertrouwen, genieten)

●
7. Hoe heb je de afgelopen maand het opvoeden en opgroeien van je kind(eren) ervaren?

Moeilijk

Makkelijk

●
- Draaglast  
Draagkracht

8. Hoe was de afgelopen maand de balans tussen alles wat opvoeden van je vraagt (je draaglast) en wat je aan kunt (je draagkracht)?

Uit balans

Goed in balans

●

Klaar

©2017 van Stel, de Ra, van Driessche, Staal, ©2020 online design: Pcompany Rotterdam, met toestemming van rechtshelende

## 3. Beoordeling

Doordat gewerkt wordt met een organisatie specifieke link komen de resultaten van de door de ouders ingevulde Balansmeter in een databank per JGZ organisatie. Via de unieke code kan het resultaat aan het desbetreffende kind/gezin worden gekoppeld en naar de betreffende JGZ professional worden

doorgestuurd. In de databank is realtime te zien hoeveel/welke Balansmeters ingevuld retour zijn.

De JGZ professional beoordeelt aan de hand van de afkapwaarde of verder contact met ouder nodig/gewenst is. De weergave van de informatie in de databank ondersteunt de professional hierin. Dit is het geval indien:

-de score op vraag 6 lager of gelijk is aan 12

**en of**

-de score op vraag 7 lager of gelijk is aan 11

**en of**

-de score op vraag 8 lager of gelijk is aan 13.

De vragen 1 t/m 5 zijn vanuit de ontwikkelingsstudie toegevoegd aan de Balansmeter. Deze helpen de ouder voor hun belangrijke thema's die de draagkracht en draaglast beïnvloeden mee te nemen en zo tot een uitspraak te komen over hun balans.

#### 4. Kinderen/gezinnen in een kwetsbare situatie contacteren

De JGZ professional neemt telefonisch contact op met de ouders indien het resultaat van de Balansmeter daar aanleiding toe geeft. Samen met ouders wordt de situatie van het gezin verder verkend, besproken wat nodig is en eventuele vervolgstappen worden afgesproken. Indien het nodig is om keuzes te maken vanwege de workload, kan een prioritering gemaakt worden op basis van de uitkomst van de Balansmeter ofwel de laagst scorende ouders eerst benaderen.

#### 5. Registratie in kinddossier

In het kinddossier wordt geregistreerd dat er contact opgenomen is n.a.v. Balansmeter en worden de afgesproken vervolgstapjes genoteerd (advies, verwijzing, face-to-face contact). Let op wanneer de door de ouder ingevulde Balansmeter van toepassing is op meerdere kinderen, worden de afspraken in de verschillende desbetreffende kinddossiers genoteerd. De door de ouders ingevulde Balansmeter kan vanuit de databank als pdf aan het kinddossier worden toegevoegd.

### **Wat levert het mij op als organisatie:**

Een uniforme, onderbouwde werkwijze om snel en gestructureerd de huidige opvoedsituatie thuis van alle kinderen/gezinnen in uw werkgebied in beeld te krijgen om van daaruit die kinderen/gezinnen die zich in een kwetsbare situatie verkeren vroegtijdig te signaleren. Het voordeel van deze manier van werken is dat alle ouders benaderd kunnen worden en niet slechts diegene waar in deze periode een contactmoment voor stond gepland. En of enkel afgaan op reeds bekende 'aandacht kinderen' of meldingen van bv school of veilig thuis. Vanuit het perspectief en de kracht van de JGZ mis je dan kansen voor preventie en op het voorkomen van een crisissituatie voor het kind/gezin.

Deze informatie kan daarnaast gebruikt worden om een collectief beeld te geven van de invloed van COVID-19 en de daaraan gekoppelde maatregelen op de draagkracht en draaglast van ouders. Door de Balansmeter na het opschorten van de maatregelen nogmaals uit te zetten, wordt er ook inzicht gekregen in herstel. Doordat wij ook data van Balansmeters hebben vóór de COVID-19 crisis wordt het mogelijk om een vergelijking te maken voor-tijdens-na de crisis. Uiteraard delen we deze kennis met elke deelnemende organisatie. Daarom zouden wij ook graag geanonimiseerd gebruik willen maken van de data verzameld in ieders werkgebied. Dit kan vanuit dezelfde databank waarin de resultaten van de door de ouders ingevulde Balansmeter worden verwerkt. De ouders worden hierover in de informatiebrief geïnformeerd.

### **Kosten:**

Wij zijn dit initiatief gestart vanuit een urgentiegevoel voor de gedeelde toenemende zorg voor kinderen in kwetsbare situaties ontstaan in deze crisistijd en de kans die we zagen om hieraan bij te dragen door versneld de door ons ontwikkelde Balansmeter te verspreiden. Echter aan het digitaal ondersteunen van het gebruik en het aanvullend analysewerk zit ook voor ons een kostenplaatje. Waarvoor we de inspanningsverplichting aangaan door het idee ook bij ZonMw aan te melden voor een startimpuls 'Creatieve oplossingen aanpak Coronavirus (COVID-19)'. Met deze aanmelding hebben we echter geen garantie op toekenning. Indien ons idee wordt gehonoreerd, zullen wij hiervan de kosten betalen. Wordt het idee niet gehonoreerd dan willen wij jullie vragen dit bedrag van € 7.500 (incl BTW) door het aantal deelnemende organisaties te delen.

### **Hoe doe ik mee als organisatie:**

Stuur een mail naar [Ingrid.staal@ggdzeeland.nl](mailto:Ingrid.staal@ggdzeeland.nl) met de vermelding dat je gebruik wil maken van de Balansmeter en contactgegevens van de contactpersoon voor jullie organisatie. Je ontvangt via [webmaster@rcompany.nl](mailto:webmaster@rcompany.nl) de voor jullie organisatie specifieke link. Met de omschrijving in deze handreiking, de informatiebrief voor ouders en de link heb je alle benodigdheden om de Balansmeter naar ouders in te zetten. Ongeveer vier weken na het opschorten van de Corona maatregelen ontvangt de contactpersoon via [ingrid.staal@ggdzeeland.nl](mailto:ingrid.staal@ggdzeeland.nl) een daarvoor aangepaste ouder informatiebrief. Met de omschrijving in deze handreiking, de aangepaste informatiebrief voor ouders en de link heb je dan weer alle benodigdheden om een tweede meetmoment met de Balansmeter naar ouders uit te zetten.

